

Briefrapport

aan: De heer H. Smellink
van: SAB
ons kenmerk: RIJS/120261
datum: 8 juni 2012
betreft: quick scan flora en fauna

AANLEIDING EN METHODE

In Oldenzaal (gemeente Oldenzaal, provincie Overijssel) is op landgoed De Hulst de bouw van 8 woon-eenheden of zorgwoningen voor ouderen beoogd. Het bestaande landhuis, centraal gelegen binnen het landgoed, blijft bestaan. De boerderij aan de zuidkant van het landgoed wordt gesloopt. Voordat deze ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. In 2007 is er reeds door Ecogroen Advies een flora- en faunaonderzoek verricht. Doordat het plangebied inmiddels is uitgebreid, is een update van dit onderzoek noodzakelijk. Voorliggend onderzoek betreft een quick scan (in de vorm van een briefrapportage) waarin op basis van een gebiedsanalyse, beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning op 31 mei 2012, uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Globale ligging plangebied (links) en impressie van het plangebied (rechts).

Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Oldenzaal ligt ten noorden van Enschede en ten noordoosten van Hengelo. De directe omgeving van Oldenzaal wordt gekenmerkt door bossen afgewisseld met open agrarisch gebied. Het plangebied aan de Provinciale Rondweg N375 ligt in het buitengebied van de gemeente Oldenzaal. Het plangebied wordt in het noorden, oosten en westen omgeven door de bossen van het landgoed. De Provinciale Rondweg N375 vormt de grens van het plangebied in het zuiden. Op de foto is nog een bomenrij aanwezig welke het grasveld opdeelt in twee delen. Deze bomenrij is echter reeds verwijderd. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een open grasveld met in het zuiden een beukenrij en een ruïne van een boerderij. Op deze locatie is de ontwikkeling van 8 wooneenheden of zorgwoningen voor ouderen beoogd. De ruïne wordt gesloopt. Alle bomen blijven behouden.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS is niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te Oldenzaal ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied "Landgoederen Oldenzaal" en ligt op ruim 350 meter afstand van het plangebied. Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor 3 habitattypen en kent één habitatsoort, de Kamsalamander. Gezien de afstand tot het beschermde gebied en het tussenliggende element (bosschage), zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de Kamsalamander. Bomen en planten zijn ongevoelig voor een toename in licht en geluid. Er zijn geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied te verwachten. Met de plannen vindt geen aantasting plaats van instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied.

Het plangebied grenst wel onmiddellijk aan de EHS. De beukenbossen rondom het plangebied maken onderdeel uit van de EHS. De realisatie van de zorgwoningen leidt niet tot een afname van EHS oppervlakte aangezien het plangebied buiten de EHS ligt. De kwaliteit van het EHS-gebied wordt met de voorgenomen plannen niet aangetast; de plannen leiden niet tot aantasting van de aaneengeslotenheid van de natuurlijke eenheden, noch worden de natuurlijke processen verstoord. Door de ligging van het plangebied aan de rand van de bebouwde kom en grenzend aan een provinciale weg is er reeds sprake van verstoring door licht, geluid en beweging. Het terrein wordt ontsloten via een reeds bestaande weg. De realisatie van 8 zorgwoningen leidt daarmee naar verwachting niet tot een significante toename in verstoring.

Na de sloop van de boerderij wordt het zuidelijke perceel opnieuw ingericht. Onderdeel van de nieuwe inrichting vormt de realisatie van een beek. Hiermee wordt invulling gegeven aan het Natuurbeheerplan voor de regio Noordoost Twente waar Oldenzaal deel van uitmaakt. De realisatie van de plannen leiden

niet tot negatieve effecten op de EHS. Er is geen sprake van een compensatieplicht vanuit de EHS.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De directe omgeving van het plangebied heeft een landelijk karakter. Het plangebied zelf is goed onderhouden, regelmatig worden delen gemaaid. Gezien het bovenstaande en op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten en afwezigheid van watergangen, worden binnen het plangebied geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen en insecten verwacht.

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Nederlandse Vleermuizen' (Limpens, 1997) komen in de omgeving van het plangebied vleermuizen voor. Vleermuizen zijn strikt beschermd volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vleermuizen verblijven in bomen en/of gebouwen. De voormalige boerderij bevat geen dak. Zolders en dakbeschot zijn afwezig. Doordat de spouwmuur bloot ligt, is deze ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk. In het plangebied zijn bomen aanwezig. Deze blijven met de huidige plannen echter behouden, waardoor negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet zijn te verwachten. Er zijn binnen het plangebied verschillende lijnelementen aanwezig welke mogelijk dienst kunnen doen als vaste vliegroute. Doordat alle bomen behouden blijven, worden de lijnelementen niet aangetast. Negatieve effecten op vaste vliegroutes van vleermuizen zijn niet te verwachten.

Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermui-

zen geniet binnen de Flora- en Faunawet geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor de lokale instandhouding van de populatie. Gezien de afwezigheid van verlichting en de aanwezigheid van grote bomen, vormt het plangebied mogelijk een belangrijk foerageergebied. Wanneer het plangebied bebouwd wordt, wordt het plangebied mogelijk grotendeels ongeschikt als belangrijk foerageergebied voor sommige vleermuissoorten. Een nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen is noodzakelijk.

vogels

Tijdens de veldverkenning zijn Houtduif, Merel en Vink waargenomen. Alle vogels en hun nesten zijn strikt beschermd. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Nestlocaties van enkele vogelsoorten zoals roofvogels, uilen en Huismus zijn buiten het broedseizoen ook jaarrond beschermd, zogenoemde jaarrond beschermde vogelsoorten. Gezien het ontbreken van een pannendak zijn nesten van gebouwbewonende soorten als de Huismus en Gierzwaluw op voorhand uit te sluiten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen horsten aangetroffen in de bomen en ontbreken geschikte holten voor de Steenuil. Wel zijn in een dode beuk enkele spechtengaten aangetroffen. Dit duidt op de aanwezigheid van spechten. Nesten van spechten zijn niet jaarrond beschermd, maar indien er met de plannen sprake is van aantasting van de lokale populatie vallen deze nesten wel onder een jaarrond beschermingsregime. Rondom het plangebied zijn echter voldoende alternatieve nestgelegenheden voor de soort aanwezig in de vorm van volgroeide bomen. Met de plannen wordt geen lokale populatie van spechten aangetast.

Verder is het gezien het grotendeels ontbreken van ruigtes onwaarschijnlijk dat het plangebied een belangrijk onderdeel vormt van het foerageergebied van een soort als de Steenuil. Er blijft voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de vorm van de naastgelegen agrarische gronden.

Sporen, nesten en holtes van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van de plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

CONCLUSIE

Gebiedbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is gezien de relatief kleine ingreep, de tussenliggende bebouwing en afstand niet van toepassing.

Een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet noodzakelijk.

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk dienst doet als belangrijk foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op belangrijk foerageergebied zijn niet uit te sluiten. Er is nader onderzoek noodzakelijk naar belangrijk foerageergebied van vleermuizen. De onderzoeksperiode loopt van half mei tot eind augustus. Deze onderzoeksperiode is gebaseerd op het Protocol Vleermuisonderzoek van het Netwerk Groene Bureaus (2012), dat tevens als leidraad gehanteerd wordt door het Mi-

nisterie EL&I voor een ontheffingsaanvraag.

De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden binnen en in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).